

математика, права людини, англійська мова, біологія.

Названі у статті додатки – найпопулярніші сервіси для спілкування та навчання на дистанційній основі. Всі вони по-своєму особливі, а найголовніше несуть знання, корисну інформацію та мають за мету доступне спілкування і вирішення різних питань у зручний спосіб для ведення бізнесу і роботи.

УДК 378.014.6:005.6

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Козаченко Л. А., канд. екон. наук, доцент

e-mail: kozachenko15@ukr.net

Миколаївський національний аграрний університет

Практико-орієнтоване освітнє середовище, що створюється аграрними закладами вищої освіти, формує інноваційні соціальні виклики аграрної науки і освіти, забезпечує формування професійних компетентностей у здобувачів вищої освіти, що сприяє інноваційному розвитку бізнес-процесів в аграрній галузі, забезпечують розв'язання проблем сучасної економіки.

За статистичними даними діяльність аграрної сфери України забезпечують близько 56,5 тис суб'єктів господарювання, зокрема - 39 тис фермерських господарств де працюють 2,6 млн осіб, з них на сільськогосподарських підприємствах зайнято 460 тис осіб [1].

В той же час, дослідження вказують на те, що у харчовій галузі, лісовому господарстві, галузевому машинобудуванні та автоматизації процесів АПК задіяно тільки від 7 до 30% професійних кадрів [2].

Принагідно зазначимо, що в Україні освітню діяльність з підготовки фахівців для аграрної сфери за освітніми програмами різних галузей освіти провадить 21 заклад вищої освіти, з них 3 інститути в структурі закладів вищої освіти та 104 коледжі [2].

Враховуючи то факт, що для вітчизняного аграрного бізнесу Міністерством аграрної політики та продовольства України заплановано впровадження цифрової трансформації, що дозволить використовувати ресурсозберезувальні, ґрунтозахисні, інноваційні і конкурентоздатні технології, що сприятимуть структурно-технологічній перебудові агросфери та нарощуванню економічного потенціалу України, безперечно, цілеспрямований розвиток науки та аграрної освіти наразі є нагальною потребою.

Практико-орієнтоване освітнє середовище розглядається дослідницею Бахмат Н. як «система організаційно-педагогічних умов, що забезпечують формування професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі навчання фахових дисциплін та виробничої практики при виконанні різних видів діяльності в межах освітніх компонентів, що викладаються у ЗВО» [3].

Євсюков О.Ф. у своїй роботі приводить результати аналізу досліджень щодо підходів організації практико-орієнтованого освітнього середовища, які базуються на принципах, що регулюють всі елементи освітнього процесу і визначають модель співпраці викладача та здобувача вищої освіти, а саме [4].

✓ Функціональний підхід до цілей освіти - акцент ставиться на практичні і розумові вміння і навички, що є основою для формування знань, засвоєння яких перетворюється у засіб розвитку здібностей;

✓ Прикладний характер професійної освіти – переорієнтовує загально-університетську освіту на професійно-прикладну, що веде до спеціалізованої практичної спрямованості підготовки;

✓ Практична спрямованість освіти – відбувається зміна змісту освіти, що передбачає професійне становлення здобувача через формування та реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії практичної спрямованості;

✓ Орієнтація навчання на особистість - створюються умови для самореалізації та самостійності здобувачів вищої освіти у процесі навчання та науково-дослідної діяльності, що стимулює їх до постійного професійного саморозвитку і самовдосконалення;

✓ Орієнтованість навчання на розвиток досвіду самоосвітньої діяльності студентів – забезпечується можливість «навчання протягом усього життя» за рахунок формальної, неформальної та інформальної освіти;

✓ Принцип паритетності - утворюється нова паритетна система відносин викладач - здобувач вищої освіти, що ґрунтується на сприянні і співпраці, де кожна сторона виступає як умови, засіб і результат становлення як суб'єкта свого розвитку;

✓ Навчання на основі науки, практики та сучасних технологій – передбачається створення освітнього середовища із широким застосуванням інноваційних освітніх технологій направлених на розкриття природних даних, розвитку пізнавальних, емоційних, фізичних і духовних здібностей здобувача.

Заклади вищої освіти аграрного спрямування характеризуються більш вузькою спеціалізацією та фокусом саме на галузевих прикладних знаннях, особливостях бізнес-процесів сільськогосподарського виробництва із відповідним забезпеченням як теоретичного навчання, так і практичної складової підготовки здобувачів безпосередньо на аграрних підприємствах.

Аграрні заклади вищої освіти та наукові установи відповідно до Закону України «Про вищу освіту» розробляють та затверджуються для здобувачів вищої освіти освітньо-професійні та освітньо-наукові програмами. Необхідно зазначити, що кожен заклад має автономне право створювати та розвивати унікальні освітні програми або освітні програми, які мають свої особливості в межах однієї спеціальності, а також міждисциплінарні освітні програми [5].

Закон України «Про вищу освіту» визначає і структурні елементи освітньої програми, зокрема: перелік освітніх компонентів та окреслення їх логічної послідовності; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання конкретної освітньої програми; очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти [5].

Особливо важливим при провадженні освітніх програм аграрних закладів вищої освіти є формування практично-орієнтованого освітнього середовища, що також є обов'язковою умовою при акредитації освітньої програми. Зокрема, у підкритерію 2.5 Критерію 2. Структура та зміст освітньої програми Критеріїв оцінювання якості освітньої програми затверджених зазначається, що освітня програма та навчальний план передбачає різні види практичної підготовки (практичні заняття, лабораторні роботи, навчальні екскурсії, підготовка проєктів), яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності [6].

Отже, аграрний заклад вищої освіти має забезпечити при формуванні освітньої програми необхідні види та кількість практично-орієнтованих складових / компонентів, що дозволять здобувачам вищої освіти отримати необхідні практичні навички та фахові компетентності [6]. Це означає, що особливо важливим є залучення аграрним закладом вищої освіти до процесу формування та реалізації освітньої програми зовнішніх стейкхолдерів: працедавців, фахівців-практиків, представників професійних організацій, інших громадських організацій. Так, у співпраці із роботодавцями та випускниками освітньої програми необхідно ретельно підходити до визначення змісту практик, вибору бази проходження практики, їхньої відповідності сучасним вимогам ринку праці, організації дуальної форми навчання.

Істотні перетворення у галузі вищої аграрної освіти у формуванні практично-орієнтованого освітнього середовища полягають у забезпеченні якості реалізації освітніх програм, модернізації матеріально-технічної бази закладів вищої освіти, широкому застосуванню дуальної освіти, співпраці із провідними агропідприємствами при формуванні та реалізації освітніх програм, виборі баз практики, наданні перевазі індивідуальних практик, сприянню працевлаштуванню випускників.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL :<http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 11.04.2022)
2. Ніколаєнко С. М., Ніколаєнко М. С. Вища аграрна освіта в Україні: виклики часу. Вісник аграрної науки. 2021, №12 (825). С. 5-17.
3. Бахмат Н. Організаційно-педагогічні умови проектування практико орієнтованого середовища підготовки майбутніх техніків-технологів. *Theory and methods of educational management* № 1(21). URL : 2018http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v1_2018/%D0%91%D0%B0%D1%85%D0%BC%D0%B0%D1%82_2018.pdf (дата звернення: 10.04.2022).
4. Євсюков О.Ф. Професійна підготовка майбутніх викладачів вищих аграрних навчальних закладів на Європейських принципах URL: <https://www.sworld.com.ua/simproz8/104.pdf> (дата звернення: 10.04.2022).
5. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014, № 1556-VII; станом на 24.03.2022. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (дата звернення: 03.04.2022).
6. Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 / Міністерство освіти і науки України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text> (дата звернення: 10.04.2022).